

Karel Dewaele, Philippe France, Lieven Delanote

In de biologische preiteelt is de rassenkeuze het voornaamste instrument ter beheersing van ziekten en sleet. In 2017 ging het seizoen droog van start en waren trips en roest sterk aanwezig. Biologisch beschikbare rassen bewijzen zich als alternatief voor het standaardras Poulton.

Samengevat

Deze rassenproef biologische prei late herfst ging in zeer droge omstandigheden van start. Vanaf half augustus werd het vochtiger en kon de prei doorgroeien. Trips was prominent aanwezig en in de herfst zorgde ook roest voor gewasschade. Een gemiddelde marktbaar opbrengst van 29,3 ton/ha werd behaald. De kwaliteit was goed. Opvallend in de resultaten van de verschillende rassen is de grote overeenkomst met het seizoen 2016.

Standaardras Poulton presteerde matig in het veld. Cherokee en Keeper konden zich goed met Poulton meten en staken in opbrengst voorbij. Cherokee realiseerde een voldoende kwaliteit. Het ras is biologisch beschikbaar. Keeper presenteerde mooi in de bak, al is de stam vrij kort. Colletotrichum is een aandachtspunt.

Bij de biologisch verkrijgbare hybrides bevestigen Belton en Pluston hun resultaten van voorgaande jaren. Belton was gezond, maar is bleek en vormt een lange schacht. Curling had opnieuw niet voldoende groei in de droge omstandigheden.

Nunton bevestigt de resultaten van 2016. Qua opbrengst en kwaliteit is het een aanwinst, al vormde dit ras een (te) lange schacht. Aylton haalde een gemiddelde opbrengst met een goede presentatie in de bak. Skater werd later gezaaid en trok deze achterstand mee in het veld.

Droge start maar gunstig najaar

De rassen werden op 14 maart (Skater op 30 maart) gezaaid onder een plastic tunnel op het proefbedrijf biologische landbouw van Inagro. De zaaidichtheid bedroeg 85 zaden per meter met een rijafstand van 8 cm. Alle rassen waren hybriden. Voor Belton, Cherokee en Curling waren er biologische zaden beschikbaar. Voor de overige rassen werden 'niet chemisch behandelde (NCB)' zaden uitgezaaid.

De planten werden op 7 juni getrokken na een opkweekperiode van 12 weken. Op 8 juni werd er geplant in droge omstandigheden. Er werd geplant in vlakvelds geponste gaten met een afstand van 10 cm in de rij en 70 cm tussen de rij, waarna de planten werden aangeplant.

De onkruidbestrijding gebeurde door middel van wieden, schoffelen en aanaarden. De preimot volgden we op met feromoonvallen. Er werd behandeld gedurende de opweek (22 en 29 mei Bt) en gedurende de teelt: van 26 juni tot 5 september 1x spinosad, 8x Bt).

De voortelt op het plantperceel was een tijdelijke grasklaverweide. Als basisbemesting werd er in april 30 ton/ha runderstalmest uitgeden. Dankzij aangieten na planten was de begingroei, ondanks de droogte, nog behoorlijk. De groeisput kwam pas vanaf half augustus.

Het gewas kon vanaf dat moment profiteren van voldoende, niet overmatig bodemvocht en een rijke minerale voorraad. Op 2 augustus was er volgens de bodemanalyse 225 kg N/ha aanwezig in de laag 0-60 cm diep.

Roest kwam fel op in september en oktober maar werd vanaf begin november af en toe teruggedrukt door nachtvorst. Algemeen was er een beperkte aantasting met purper- en papiervlekkenziekte. Aantasting met Colletotrichum (grijsbleke, ingezonken plekken) werd vanaf september sporadisch teruggevonden. Er was in de zomer een zeer grote druk van trips. De bladschade was aanzienlijk tot in de herfst. Ondanks wat najaarsgroei bleef er bij de oogst ook na pellen aantasting zichtbaar.

Op 5 december werd er geoogst aan een behoorlijke gemiddelde marktbaar opbrengst van 29,3 ton/ha. Dit is de omgerekende opbrengst van de 2 middelste rijen, wat onder invloed van het vaste rijpadensysteem (4 rijen tussen de sporen) een positieve inschatting is.

Bij volgende rassen werd inwendig een begin van schot (max. 0,5 cm) bij ongeveer de helft van de stuks waargenomen: Aylton, Belton, Pluston en Poulton.

Rassenbespreking

Aylton F1 (Nunhems) ontwikkelde zich gemiddeld en had donker, breed blad. Het gewas was weinig opgericht. Aylton kreeg op het einde van de herfst wat meer roest maar was gemiddeld sleetgevoelig. De opbrengst was met 28,6 ton/ha gemiddeld met een wat heterogene diameter-sortering. Aylton was minder goed pelbaar. Gepeld en marktklaar in de bak zag Aylton er goed uit, met donker, gesloten blad.

Belton F1 BIO (Nunhems) ontwikkelde aanvankelijk gemiddeld en hield in het najaar een goede gewasstand aan. De planten hadden bleek en sterk opgericht blad. Belton werd minder dan gemiddeld aangetast door roest en had weinig sleet. Met 31,4 ton/ha behaalde Belton een goede opbrengst met een iets grovere sortering en een hoog gemiddeld stukgewicht (256 g). Het uitzicht in de bak was gemiddeld. De tripsschade stak duidelijk af op het bleke blad, dat goed opgericht was.

Tabel: Teeltverloop.

Proeflocatie	Inagro - Beitem - zandleem
Proefplan	blokkenproef in 4 parallellen
Zaadatum	14/03/2017 (Skater: 30/03/2017)
Opkweekmethode	in plastic tunnel
Bemesting	30/03/2017: 667 kg/ha Haspargit 21/04/2017: 30 ton/ha vaste rundemest
Voorteelt	grasklaver
Plantdatum	8/06/2017
Plantafstand	70 x 10 cm, vlakvelds
Onkruidbestrijding	mechanisch
Gewasbescherming	zaaibed 22/05-29/05: Xentari(Bt): 2x 1kg/ha 28/07: Boomerang (spinosad): 1x 0,8l/ha 26/06-05/09: Xentari (Bt): 8x 1kg/ha
Oogst	5/12/2017

De witte stam en de overgang of 'aanloop' tussen wit en groen blad waren vrij lang en de schacht was minder glad.

Cherokee F1 BIO (Vitalis) toonde het volledige groeiseizoen een goede gewasstand. Het uniforme gewas werd naar de oogst toe meer opgericht. De ziektegevoeligheid en sleet waren vrij gemiddeld. De opbrengst was met 31,8 ton/ha goed en van een iets grovere sortering. In de bak scoorde Cherokee matig. De prei was minder knobbelig en was vrij opgericht maar had een eerder lange overgang. De tripschade stak duidelijk af op het eerder bleke blad, dat goed opgericht was. De schacht was wat minder wit van kleur.

Curling F1 BIO (Bejo) ontwikkelde traag in het zaaibed en trok die lijn door in het veld. Het gewas was weinig uniform en gemiddeld opgericht. Curling werd gemiddeld aangetast door roest en had weinig sleet.

De opbrengst bleef steken bij 24,7 ton/ha met een laag stukgewicht en er was redelijk wat wegval (11%). De pelbaarheid was wat minder. In de bak scoorde Curling vrij goed. De prei was vast met een goede bladsluiting. De overgang was vrij kort.

Keeper F1 (Bejo) ontwikkelde zich gemiddeld in het veld. Het gewas had donker, smal blad en was vrij opgericht. Keeper was sterk tegen purpervlekken en roest en kende weinig sleet. De opbrengst was met 31,0 ton/ha goed en iets fijner van sortering dan gemiddeld. In de bak was het uitzicht vrij goed dankzij het donkere blad en een goede bladsluiting. Soms was wat Colletotrichum zichtbaar en af en toe was de stambasis knobbelig. De stam was kort door de korte overgang.

Nunton F1 (Nunhems) ging van start met klein plantgoed maar ontwikkelde zich sterk in het veld. Het gewas was vrij uniform en eerder opgericht. Nunton was vrij gezond en in de vroege herfst was de lage aantasting door roest opmerkelijk. De opbrengst was de beste in proef (33,4 ton/ha) met een goede sortering en hoog stukgewicht (263 g). De opbrengst was goed pelbaar en scoorde vrij goed in de bak. De prei was vast met een goede bladsluiting. De stam was lang door de lange overgang.

Pluston F1 BIO (Nunhems) ontwikkelde zich gemiddeld. Het blad was eerder bleek en weinig opgericht. Pluston was het meest aangetast met purpervlekken en roest. De opbrengst was gemiddeld (29,0 ton/ha) maar iets fijner van sortering dan gemiddeld. Het uitzicht in de bak was matig. De prei was minder vast en de bladsluiting was vrij open. De stam was lang door de lange overgang.

Poulton F1 (Nunhems) kende een goede gewasstand tot in de herfst. Ziekteaantasting bleef tot dan laag. Toch eindigde Poulton met vrij veel roest en sleet. De opbrengst was nog net gemiddeld (28,0 ton/ha) met een wat heterogene sortering.

Het uitzicht in de bak was vrij goed. De prei was vast en glad en de overgang was vrij kort.

Skater F1 (Bejo) werd later gezaaid, vertrok klein uit het zaaibed en bleef dit meeslepen in het veld. De ziektegevoeligheid en sleet was gemiddeld. De opbrengst was laag (25,4 ton/ha) met een fijne sortering en laag stukgewicht (202 g). In de bak scoorde Skater gemiddeld. De prei was wat los maar de overgang is kort.

Tabel: opbrengst, gewasontwikkeling, ziektegevoeligheid en presentatie

Cultivar	Zaadhuis	Bio	Marktbaar opbrengst kg/ha		Stand		Uniformiteit		Sleet	Aantasting door			Uitzicht in de bak	Aanloop/overgang cm						
					22-sep		21-nov			21-nov	purpervlekken				roest					
					22-sep	21-nov	22-sep	21-nov	22-sep		21-nov									
Aylton	Nunhems	NCB	28560	bcd	7,0	bc	6,3	bc	7,1	b	7,1	abc	6,8	ab	5,6	cd	7,1	a	10,5	abcd
Belton	Hild Samen	BIO	31387	ab	7,3	ab	6,8	ab	6,0	ab	7,0	abc	6,9	ab	6,3	ab	6,5	bc	11,1	abc
Cherokee	Vitalis	BIO	31847	ab	7,4	ab	7,0	a	6,4	bc	6,8	bc	6,0	d	5,9	bcd	6,1	c	11,2	abc
Curling	Bejo	BIO	24687	e	6,5	c	6,0	c	7,1	ab	7,3	ab	6,1	cd	6,0	bcd	6,8	ab	8,5	cde
Keeper	Bejo	NCB	31017	abc	6,9	bc	6,6	ab	7,6	a	7,4	a	6,6	bc	6,8	a	6,9	ab	5,7	e
Nunton	Nunhems	NCB	33447	a	7,4	ab	7,0	a	6,6	ab	7,5	a	7,3	a	6,1	bc	6,9	ab	12,6	a
Pluston	Nunhems	NCB	29023	bc	7,3	ab	6,3	bc	6,5	bc	6,6	c	5,9	d	5,5	d	6,1	c	12,0	ab
Poulton	Nunhems	NCB	27993	cd	7,6	a	6,6	ab	7,0	c	7,4	a	6,8	ab	5,5	d	6,8	ab	9,2	bcd
Skater	Bejo	NCB	25400	de	6,6	c	6,5	abc	7,0	ab	7,3	ab	6,6	bc	6,0	bcd	6,6	abc	7,5	de
Gemiddelde			29262		7,1		6,6		6,8		7,1		6,5		6,0		6,6		9,8	
V.C. (%)			4,70		3,22		3,22		3,77		3,20		3,75		3,50		3,10		12,75	
p-waarde			< 0,01**		< 0,01**		< 0,01**		< 0,01**		< 0,01**		< 0,01**		< 0,01**		< 0,01**		< 0,01**	
Quotering:			1 =		zeer slecht		heterogeen		veel sleet		zeer veel		zeer slecht		zeer slecht		zeer slecht			
			9 =		zeer goed		uniform		geen sleet		geen		zeer goed		zeer goed		zeer goed			

* significant (0,05 > p ≥ 0,01); ** zeer significant (p < 0,01)

Waarden binnen eenzelfde kolom gevolgd door eenzelfde letter zijn niet significant verschillend (Tukey, p=0,05)

Contactpersoon: Karel Dewaele
Tel: +32 51 27 32 58
E-mail: karel.dewaele@inagro.be